

Οι Νεάντερταλ εξαφανίστηκαν από την Ευρώπη χιλιάδες χρόνια νωρίτερα

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

*Η Κατερίνα Δούκα και ο Τόμας Χάινχαμ συλλέγουν δείγματα από μία σπηλιά στην Ρωσία.
(Φωτογραφία: Thomas Higham).*

Οι Νεάντερταλ εξαφανίστηκαν από την Ευρώπη πριν από 41 με 39 χιλιάδες χρόνια, ενώ επί 2.600 ως 5.400 χρόνια συμβίωναν με τους πρώτους σύγχρονους ανθρώπους (Χόμο σάπιενς). Αυτό αναφέρει νέα μελέτη που μόλις δημοσιεύτηκε στο επιστημονικό περιοδικό Nature και η οποία εκπονήθηκε από μια ομάδα επιστημόνων, μεταξύ των οποίων η Δρ. Κατερίνα Δούκα από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

«Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ως τώρα έρευνα που αφορά την ακριβή χρονολόγηση της εξαφάνισης των Νεάντερταλ στην Ευρώπη και της εμφάνισης των πρώτων ανθρώπων του είδους μας στην ίδια περιοχή» αναφέρει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η κ. Δούκα, που ασχολείται με την εξέλιξη και εφαρμογή της μεθόδου χρονολόγησης με Άνθρακα-14 στο Εργαστήριο Αρχαιομετρίας του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.

Η επιστημονική ομάδα, αποτελούμενη από τον καθηγητή Τόμας Χάιαμ και τη Δρ. Κατερίνα Δούκα από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και συνεπικουρούμενη από 40

αρχαιολόγους από όλη την Ευρώπη, ανέλυσαν με τη μέθοδο του Άνθρακα-14 περισσότερα από 400 δείγματα οστών, άνθρακα και θαλάσσιων όστρεων. Τα δείγματα προέρχονται από 40 σημαντικές προϊστορικές θέσεις της Ευρώπης που συνδέονται με την παρουσία των τελευταίων Νεάντερταλ, μεταξύ των οποίων και δύο ελληνικά σπήλαια: το Φράγχθι στην Αργολίδα και το Λακωνίς κοντά στο Γύθειο.

«Όσον αφορά στην Ελλάδα, χρησιμοποιήσαμε δείγματα κυρίως από το Λακωνίς, γιατί από το Φράγχθι έχουμε δημοσιεύσει τα αποτελέσματα και απλά τα χρησιμοποιήσαμε συγκριτικά. Το σημαντικότερο σε αυτή την έρευνα είναι ότι βρήκαμε ακριβώς πότε εξαφανίστηκαν οι Νεάντερταλ, καθώς ξεπεράσαμε πολλά προβλήματα που είχαν να κάνουν τόσο με τη ραδιοχρονολόγηση όσο και με το ανασκαφικό υλικό, το οποίο συχνά δεν ήταν σε καλή κατάσταση» διευκρινίζει η ερευνήτρια. Η δετής έρευνα, που ολοκληρώθηκε με τη δημιουργία ενός μαθηματικού στατιστικού μοντέλου βασιζόμενο στη μέθοδο του Bayes, το οποίο συνδυάζει τις νέες χρονολογήσεις με αρχαιολογικά, στρωματογραφικά και γεωγραφικά δεδομένα, καθορίζει ότι η εξαφάνιση των Νεάντερταλ από το σύνολο της Ευρώπης έλαβε χώρα πριν από 41 με 39 χιλιάδες χρόνια, σε σύνολο πιθανοτήτων γύρω στο 95%. Όπως αναφέρουν οι ερευνητές, τα παραπάνω υποδεικνύουν ότι οι Νεάντερταλ συνέχισαν να ζουν στην Ευρώπη για μερικές χιλιάδες χρόνια μετά την άφιξη των πρώτων σύγχρονων ανθρώπων, που έγινε πριν από περίπου 45 με 43.000 χρόνια.

Αυτό σημαίνει πως υπήρχε αρκετός χρόνος για αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο πληθυσμών και πιθανή ανταλλαγή ιδεών και γενετικού υλικού, ενώ πρόσφατες γενετικές έρευνες έχουν δείξει πως τουλάχιστον 1,5-2,1% του DNA των ανθρώπων που ζουν σήμερα στον πλανήτη, πλην των Αφρικανών, προέρχεται από τους Νεάντερταλ. «Χρησιμοποιώντας τα πιο σύγχρονα επιστημονικά και στατιστικά εργαλεία έχουμε για πρώτη φορά μια σαφή εικόνα για τα πρώτα βήματα της εξάπλωσης του είδους μας εκτός Αφρικής, καθώς και για το αποτέλεσμα αυτής της εξάπλωσης στους πληθυσμούς που ζούσαν ήδη στην Ευρασία επί εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, όπως οι Νεάντερταλ» υποστηρίζει η κ. Δούκα.

Οι ερευνητές κάνουν σαφές πως σε καμία περίπτωση δεν υπάρχουν ενδείξεις βίας από τον ένα προς τον άλλο πληθυσμό ούτε όμως και ενδείξεις συμβίωσης στις ίδιες περιοχές και σπηλιές. Ο πληθυσμός των Νεάντερταλ κατακερματίστηκε και αποκλείστηκε σε περιοχές στα όρια της Ευρώπης όπου και συνέχισαν να ζουν σε μικρές ομάδες, ωστόσο αφανίστηκαν οριστικά πριν από περίπου 40.000 χρόνια. Βάσει των νέων χρονολογήσεων, η εξαφάνιση των κοντινών συγγενών μας δεν προκλήθηκε αποκλειστικά από την εξάπλωση των σύγχρονων ανθρώπων, αλλά από

ένα συνδυασμό παραγόντων που έδρασαν παράλληλα, όπως είναι ο χαμηλός πληθυσμός των Νεάντερταλ και η περιθωριοποίηση ομάδων σε συγκεκριμένες περιοχές της Ευρώπης, η ισχυρή πίεση από τις αντίξοες κλιματολογικές συνθήκες που επικράτησαν στην Ευρώπη πριν από 40.000 και, τέλος, η εξάπλωση των Χόμο σάπιενς σε ένα ή περισσότερα κύματα μετανάστευσης.

Η επιστημονική ομάδα χρησιμοποίησε νέες αξιόπιστες μεθόδους χημικής επεξεργασίας και καθαρισμού των δειγμάτων, καθώς και ακριβείς μετρήσεις των ατόμων του Άνθρακα 14 σε επιταχυντή ιόντων (Accelerator Mass Spectrometer), εξασφαλίζοντας 200 περίπου νέες ακριβείς χρονολογήσεις. Παράλληλα, δημιούργησαν ένα νέο μοντέλο για το χωρο-χρονικό προσδιορισμό του αφανισμού των Νεάντερταλ σε σχέση με την εξάπλωση των πρώτων σύγχρονων ανθρώπων. Η μελέτη δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα <http://dx.doi.org/10.1038/nature13621> , ενώ όσον αφορά τη συνέχιση των ερευνών σε άλλες περιοχές (Ρωσία, Σιβηρία, Βαλκάνια, Ανατολική Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Κεντρική Ασία), πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα www.palaeochron.org .

Πηγές: ΑΠΕ-ΜΠΕ- kathimerini.gr